

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
 TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
 DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
 GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
 EUROOPA LIIDU KOHUS
 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
 COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
 COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
 CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
 SUDEUROPSKE UNIE
 CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA



LUXEMBOURG

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
 EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
 AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
 IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
 HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
 TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
 TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
 CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
 SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
 SODIŠČE EVROPSKE UNJE
 EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
 EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (dziesiąta izba)

z dnia 9 stycznia 2024 r.*

- 1273088 -

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 53 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Artykuł 267 TFUE – Zagadnienia prawne przedłożone Sądowi Najwyższemu przez jego Pierwszego Prezesa – Brak sporu przed sądem odsyłającym – Oczywista niedopuszczalność

W sprawie C-658/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Najwyższy (Polska) postanowieniem z dnia 2 września 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 października 2022 r., w postępowaniu na wniosek Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego;

przy udziale:

Prokuratora Generalnego,

TRYBUNAŁ (dziesiąta izba),

w składzie: Z. Csehi, prezes izby, I. Jarukaitis (sprawozdawca) i D. Gratsias, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Prokuratora Generalnego – R. Hernand,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna i S. Żyrek, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: polski.

- w imieniu rządu duńskiego – M. P. B. Jespersen, J. F. Kronborg i C. A.-S. Maertens, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M. K. Bulterman i J. Langer, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu szwedzkiego – A. Runeskjöld i H. Shev, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – K. Herrmann i P. J. O. Van Nuffel, w charakterze pełnomocników,

postanowiwszy, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, orzec w formie postanowienia z uzasadnieniem, zgodnie z art. 53 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem,

wydaje następujące

Postanowienie

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2, art. 6 ust. 1 i 3, a także art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 267 TFUE i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach rozpoznania zagadnień prawnych przedstawionych przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego (Polska) pełnemu składowi Izby Cywilnej tego sądu w przedmiocie skutków stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunków zawartych w umowach kredytu denominowanych lub indeksowanych w walucie obcej.

Prawo polskie

Konstytucja

- 3 Artykuł 144 ust. 2 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zwanej dalej „Konstytucją”) przewiduje:

„2. Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów, który przez podpisanie aktu ponosi odpowiedzialność przed Sejmem.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy:

[...]

- 17) powoływania sędziów,
[...].”
- 4 Na mocy art. 179 Konstytucji sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (Polska) (zwanej dalej „KRS”), na czas nieoznaczony.
- 5 Artykuł 187 Konstytucji stanowi:
- „1. [KRS] składa się z:
- 1) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej.
 - 2) piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych,
 - 3) czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów.
- [...].”

Ustawa o Sądzie Najwyższym

- 6 Artykuł 29 §§ 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 190) (zwanej dalej „ustawą o Sądzie Najwyższym”), stanowi:
- „§ 2. W ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania [sądów], konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa.
- § 3. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”.
- 7 Artykuł 72 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym brzmi następująco:
- „Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe (dyscyplinarne), w tym za:
- [...]

3) działania kwestionujące istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność powołania sędziego, lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej;

[...]”.

8 Zgodnie z art. 83 § 1 tej ustawy:

„Jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni przepisów prawa będących podstawą ich orzekania, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub Prezes Sądu Najwyższego może, w celu zapewnienia jednolitości orzecznictwa, przedstawić wniosek o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu w składzie 7 sędziów lub innym odpowiednim składzie”.

9 Artykuł 85 § 1 wspomnianej ustawy brzmi następująco:

„O posiedzeniu pełnego składu Sądu Najwyższego lub składu izby albo połączonych izb zawiadamia się Prokuratora Generalnego”.

10 Artykuł 87 § 1 zdanie pierwsze ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi:

„Uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego, składu połączonych izb oraz składu całej izby, z chwilą ich podjęcia, uzyskują moc zasad prawnych”.

11 Zgodnie z art. 88 tej ustawy:

„1. Jeżeli jakikolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi całej izby.

2. Odstąpienie od zasady prawnej uchwalonej przez izbę, połączone izby albo pełny skład Sądu Najwyższego, wymaga ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały odpowiednio przez właściwą izbę, połączone izby lub pełny skład Sądu Najwyższego.

3. Jeżeli skład jednej izby Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez inną izbę, rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały obu izb. Izby mogą przedstawić zagadnienie prawne do rozpoznania przez pełny skład Sądu Najwyższego”.

Ustawa o KRS

12 Działalność KRS reguluje ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2011 r., nr 26, poz. 714), ze zmianami wprowadzonymi między innymi ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) i ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów

powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1443), (zwana dalej „ustawą o KRS”).

13 Artykuł 37 ust. 1 ustawy o KRS stanowi:

„Jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, [KRS] rozpatruje i ocenia wszystkie zgłoszone kandydatury łącznie. W takim przypadku [KRS] podejmuje uchwałę obejmującą rozstrzygnięcia w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego w stosunku do wszystkich kandydatów”.

14 Artykuł 44 ust. 1b tej ustawy przewidywał:

„Jeżeli uchwały, o której mowa w art. 37 ust. 1, w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego nie zaskarżyli wszyscy uczestnicy postępowania, staje się ona prawomocna w części obejmującej rozstrzygnięcie o przedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, a także w części obejmującej rozstrzygnięcie o nieprzedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego tych uczestników postępowania, którzy nie wnieśli odwołań.

[...]”.

15 Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 914), która weszła w życie w dniu 23 maja 2019 r., „[p]ostępowania w sprawach odwołań od uchwał [KRS] w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu z mocy prawa”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

16 W dniu 29 stycznia 2021 r. Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego zwróciła się na podstawie art. 83 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym do pełnego składu Izby Cywilnej tego sądu o rozstrzygnięcie szeregu zagadnień prawnych dotyczących skutków stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunków odnoszących się do określania kursu waluty obcej zawartych w umowach kredytu denominowanych w walucie obcej lub indeksowanych do tej waluty.

17 Pełny skład Izby Cywilnej Sądu Najwyższego przystąpił do rozpoznania tych zagadnień na posiedzeniu w dniu 2 września 2021 r., w którym uczestniczyło 21 sędziów, z których siedmiu zostało powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej w dniu 10 października 2018 r. na podstawie dwóch uchwał, nr 330/18 i nr 331/18, przyjętych przez KRS w dniu 28 sierpnia 2018 r. (zwanym dalej „uchwałami z dnia 28 sierpnia 2018 r.”).

- 18 Z uwagi na udział tych sędziów we wspomnianym posiedzeniu większość członków pełnego składu Izby Cywilnej wyraziła wątpliwości co do prawidłowości obsadzenia tego składu oraz co do posiadania przez rzeczony skład statusu niezawisłego i bezstronnego sądu.
- 19 Zdaniem pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, który jest sądem odsyłającym w niniejszej sprawie, zmiany ustawodawcze przeprowadzone w ramach reformy systemu sądownictwa mogą sugerować, że władza ustawodawcza działała w celu uniemożliwienia jakiegokolwiek skutecznej kontroli sądowej uchwał z dnia 28 sierpnia 2018 r.
- 20 Sąd odsyłający wyjaśnia w tym względzie, że art. 44 ust. 1b ustawy o KRS przewiduje, iż w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, jeżeli uchwały KRS obejmującej rozstrzygnięcie o przedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego nie zaskarżyli wszyscy uczestnicy postępowania, uchwała ta staje się prawomocna w części obejmującej rozstrzygnięcie o przedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, a także w części obejmującej rozstrzygnięcie o nieprzedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego tych uczestników postępowania, którzy nie wnieśli odwołania.
- 21 Sąd ten wskazuje, że uchwały z dnia 28 sierpnia 2018 r., obejmujące między innymi wnioski o powołanie siedmiu sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego powołanych w dniu 10 października 2018 r., zostały zaskarżone do Naczelnego Sądu Administracyjnego, który postanowieniami z dnia 27 września 2018 r. wstrzymał ich wykonanie.
- 22 Sąd odsyłający zauważa, że mimo tego wstrzymania Prezydent Rzeczypospolitej powołał kandydatów zarekomendowanych przez KRS oraz że ponadto w art. 3 przywołanej w pkt 15 niniejszego postanowienia ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych przewidziano, że postępowania w sprawach odwołań od uchwał KRS w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy, czyli przed dniem 23 maja 2019 r., podlegają umorzeniu z mocy prawa.
- 23 Sąd odsyłający uściśla, że w następstwie wyroku z dnia 2 marca 2021 r., A.B. i in. (Powołanie sędziów Sądu Najwyższego – Odwołanie) (C-824/18, EU:C:2021:153) Naczelny Sąd Administracyjny, który nie stwierdził umorzenia postępowania odwoławczego od uchwał z dnia 28 sierpnia 2018 r., uchylił te uchwały w części obejmującej rozstrzygnięcie o przedstawieniu wniosku o powołanie kandydatów do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego.
- 24 Sąd ten uważa, że z powyższych okoliczności wynika, iż Prezydent Rzeczypospolitej naruszył prawo, powołując sędziów mimo uprzedniego

- zaskarżenia uchwał z dnia 28 sierpnia 2018 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz niezakończenia postępowania odwoławczego, po którego przeprowadzeniu uchwały te zostały uchylone, przez co te akty powołania zostały pozbawione podstawy prawnej, gdyż art. 179 Konstytucji stanowi, że sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek KRS.
- 25 W tej sytuacji sąd odsyłający zastanawia się w pytaniu pierwszym nad kwestią, czy skład Sądu Najwyższego może zostać uznany za niezawisły i bezstronny sąd, skoro niektórzy członkowie zasiadający w tym składzie zostali powołani, mimo że obwieszczenie przez Prezydenta Rzeczypospolitej o wolnych stanowiskach sędziowskich nie miało uprzedniej kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów, że postępowanie przednominacyjne zostało przeprowadzone z pominięciem zasad transparentności i rzetelności oraz że akty powołania wspomnianych członków zostały wręczone przez Prezydenta Rzeczypospolitej pomimo uprzedniego zaskarżenia uchwał z dnia 28 sierpnia 2018 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wydania przez ten sąd postanowienia wstrzymującego wykonanie tych uchwał i następnie orzeczenia o ich uchyleniu – przywołanych, odpowiednio, w pkt 21 i 23 niniejszego postanowienia.
- 26 Co się tyczy drugiego pytania prejudycjalnego, sąd odsyłający wskazuje na wprowadzenie do ustawy o Sądzie Najwyższym na mocy ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, o której mowa w pkt 6 niniejszego postanowienia, nowego art. 29 §§ 2 i 3 zakazującego Sądowi Najwyższemu, pod rygorem kary dyscyplinarnej, wszelkiej oceny zgodności z prawem powołania sędziów lub ich uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd ten ma jednak wątpliwości co do zgodności takiego zakazu z prawem Unii, a także co do tego, czy taki zakaz może być uzasadniony szanowaniem tożsamości konstytucyjnej państw członkowskich.
- 27 Powody, które skłoniły sąd odsyłający do przedstawienia trzeciego pytania prejudycjalnego, wiążą się z faktem, że opierając się na wnioskach płynących z wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982), Sąd Najwyższy w dniu 23 stycznia 2020 r. wydał w składzie połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych tego sądu uchwałę, która uzyskała moc zasady prawnej, w której stwierdził w szczególności, że wadliwość obsady sądu zachodzi, gdy w jego składzie biorą udział sędziowie powołani na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym w ustawie o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, o której mowa w pkt 12 niniejszego postanowienia. Uchwała ta została jednak uznana za niekonstytucyjną w wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r. wydanym przez Trybunał Konstytucyjny (Polska), który postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2020 r. orzekł ponadto, że Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do dokonywania w drodze uchwały prawotwórczej wykładni przepisów prawa prowadzącej do zmiany stanu normatywnego w sferze ustroju i organizacji wymiaru sprawiedliwości ani do sprawowania nadzoru nad wykonywaniem przez

Prezydenta Rzeczypospolitej kompetencji przyznanej mu na mocy art. 179 Konstytucji.

- 28 W ocenie sądu odsyłającego orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego pozbawia strony organu sądowego możliwości zakwestionowania prawidłowości składu sądu, stanowi ingerencję w sferę działalności orzeczniczej sądów i nie może wiązać tego sądu, ponieważ pochodzi od sądu, który sam jest nieprawidłowo obsadzony.
- 29 W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 oraz art. 19 ust. 1 [akapit drugi TUE] w związku z art. 47 [karty praw podstawowych] i art. 267 [TFUE] należy interpretować w ten sposób, że nie jest sądem niezawisłym, bezstronnym, ustanowionym uprzednio na mocy ustawy i zapewniającym jednostkom skuteczną ochronę prawną w dziedzinach objętych prawem Unii Europejskiej, sąd ostatniej instancji państwa członkowskiego (Sąd Najwyższy), w którego kolegiальnym składzie zasiadają osoby powołane do pełnienia urzędu sędziego z naruszeniem podstawowych reguł prawa państwa członkowskiego dotyczących powoływania sędziów Sądu Najwyższego, polegającym na:
- a) obwieszczeniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziowskich w Sądzie Najwyższym bez uprzedniej kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów,
 - b) przeprowadzeniu postępowania przednominacyjnego z pominięciem zasad transparentności i rzetelności, przez organ krajowy [(KRS)], który – ze względu na okoliczności towarzyszące jego ukonstytuowaniu się w części sędziowskiej oraz sposób jego działania – nie spełnia wymagań konstytucyjnego organu stojącego na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów,
 - c) wręczeniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej aktów powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego mimo uprzedniego zaskarżenia uchwały [KRS], obejmującej wnioski o powołanie do pełnienia urzędu, do właściwego sądu krajowego (Naczelnego Sądu Administracyjnego), wstrzymania przez Naczelną Sąd Administracyjny wykonania tej uchwały zgodnie z prawem krajowym oraz niezakończenia postępowania odwoławczego, po którego przeprowadzeniu Naczelną Sąd Administracyjny prawomocnie uchylił zaskarżoną uchwałę [KRS] ze względu na jej niezgodność z prawem, trwale usuwając ją z porządku prawnego, przez co akt powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego został pozbawiony podstawy wymaganej w art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w postaci wniosku [KRS] o powołanie do pełnienia urzędu sędziego?

- 2) Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 oraz art. 19 ust. 1 [akapit drugi] TUE w związku z art. 47 [karty praw podstawowych] i z art. 267 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one stosowaniu przepisów prawa krajowego, takich jak art. 29 §§ 2 i 3, art. 26 § 3 i art. 72 §§ 1, 2 i 3 [ustawy o Sądzie Najwyższym], w zakresie, w jakim zakazują one, pod rygorem sankcji dyscyplinarnej w postaci usunięcia z urzędu, ustalania lub oceny przez Sąd Najwyższy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości oraz merytorycznej oceny wniosków o wyłączenie sędziego opartych na tych podstawach, przy założeniu, że zakaz ten miałby być uzasadniony przez wzgląd na respektowanie przez Unię tożsamości konstytucyjnej państw członkowskich?
- 3) Czy art. 2 oraz art. 4 ust. 2 i 3 w związku z art. 19 TUE i art. 267 TFUE należy interpretować w ten sposób, że przeszkody do oceny niezależności i niezawisłości sądu oraz badania, czy sąd został ustanowiony ustawą w rozumieniu prawa Unii Europejskiej nie może stanowić wyrok sądu konstytucyjnego państwa członkowskiego (Trybunału Konstytucyjnego), w którym stwierdzono niezgodność z [Konstytucją] orzeczenia sądu krajowego ostatniej instancji (Sądu Najwyższego), mając dodatkowo na względzie, że orzeczenie Sądu Najwyższego zmierzało do realizacji wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, [że] przepisy [Konstytucji] i obowiązujące ustawy (przepisy prawa krajowego) nie przyznają sądowi konstytucyjnemu (Trybunałowi Konstytucyjnemu) kompetencji do kontroli orzeczeń sądowych, w tym uchwał rozstrzygających rozbieżności w wykładni przepisów prawa podejmowanych na podstawie art. 83 [ustawy o Sądzie Najwyższym], a ponadto, że Trybunał Konstytucyjny, ze względu na obecny sposób jego ukształtowania, nie był sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 [europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r.]?”.

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 30 Zgodnie z art. 53 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli wniosek lub skarga są oczywiście niedopuszczalne, Trybunał, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, może w każdej chwili wydać postanowienie z uzasadnieniem, bez dalszych czynności procesowych.
- 31 Powyższy przepis należy zastosować w niniejszej sprawie.
- 32 W tym zakresie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału procedura ustanowiona w art. 267 TFUE jest instrumentem współpracy między Trybunałem a sądami krajowymi, dzięki któremu Trybunał dostarcza sądom krajowym elementów wykładni prawa Unii, które są im niezbędne do

- rozstrzygnięcia zawisłych przed nimi sporów. Odesłanie prejudycjalne nie ma służyć wydawaniu opinii w przedmiocie kwestii ogólnych i hipotetycznych, lecz ma być podyktowane potrzebą skutecznego rozstrzygnięcia sporu (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 33 Jak wynika z samego brzmienia art. 267 TFUE, orzeczenie w trybie prejudycjalnym musi być „niezbędne”, aby umożliwić sądowi odsyłającemu „wydanie wyroku” w zawisłej przed nim sprawie (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 Trybunał wielokrotnie przypominał, że zarówno z brzmienia, jak i z systematyki art. 267 TFUE wynika, iż warunkiem zastosowania procedury prejudycjalnej jest w szczególności rzeczywiste istnienie przed sądem krajowym sporu, w którym sąd ten ma wydać orzeczenie pozwalające na uwzględnienie orzeczenia prejudycjalnego (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że przed pełnym składem Izby Cywilnej Sądu Najwyższego nie toczy się żaden spór. Jak bowiem wynika z przytoczonych przez sąd odsyłający przepisów krajowych, a w szczególności z art. 83 § 1 i art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, gdy Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie pierwszego z tych dwóch artykułów, kieruje do niego zagadnienia prawne w celu położenia kresu rozbieżnościom w wykładni między sądami orzekającymi co do istoty, skład ten orzeka w drodze abstrakcyjnej uchwały, która uzyskuje moc zasady prawnej, bez konieczności rozstrzygnięcia jakiegokolwiek sporu między stronami.
- 36 Pismem z dnia 25 października 2022 r. sąd odsyłający wyjaśnił ponadto, że w ramach tego postępowania nie jest możliwe zidentyfikowanie „stron sporu” oraz że ani Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, ani Prokurator Generalny nie posiadają statusu „strony”.
- 37 Prawdą jest, że pismem z dnia 19 maja 2023 r. sąd odsyłający wskazał, że na mocy ustawy o Sądzie Najwyższym Prokurator Generalny został zawiadomiony o dacie wspomnianego w pkt 17 niniejszego postanowienia posiedzenia pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego i wziął w nim udział.
- 38 Niemniej jednak postępowanie główne nie ma na celu rozstrzygnięcia sporu między stronami, których interesy się ścierają, lecz uzyskanie abstrakcyjnej uchwały mającej moc zasady prawnej.
- 39 W tych okolicznościach wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony w ramach tego postępowania nie jest podyktowany potrzebą skutecznego rozstrzygnięcia rzeczywistego sporu między stronami.

40 Wynika stąd, że wniosek ten jest oczywiście niedopuszczalny.

W przedmiocie kosztów

41 Niniejsze postępowanie dotyczy kwestii incydentalnej podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziesiąta izba) postanawia, co następuje:

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Sąd Najwyższy (Polska) postanowieniem z dnia 2 września 2021 r. jest oczywiście niedopuszczalny.

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 9 stycznia 2024 r.

Sekretarz

Prezes izby

A. Calot Escobar

Z. Csehi

